

## ОДЛУКЕ СТРУЧНОГ ЖИРИЈА 52. ФЕСТИВАЛА ПРОФЕСИОНАЛНИХ ПОЗОРИШТА СРБИЈЕ „ЈОАКИМ ВУЈИЋ“

**Награда за најбољу драмску представу у целини додељује се представи Шекспировог комада „Перикле“ у извођењу Шабачког позоришта.**

Представа је на најбољи могући начин сјединила традицију пучке елизабетанске комедије и модерне приказивачке игре и тиме постигла да једно класично дело донесе радост савременом гледаоцу.

**Награда за најбољу режију додељује се Никити Миливојевићу за режију представе „Перикле“, у извођењу Шабачког позоришта.**

Његова промишљена режија остварила је јединство свих елемената позоришног феномена, и кроз радионичку импровизацију, с једне стране, и врхунску артистичку прецизност, с друге стране, омогућила стварање позоришне синтезе кроз органику занатске перфекције и убедљивог доживљаја. Овом представом Миливојевић доказује да се врхунски позоришни чин може остварити и кроз прецизну и надахнуту игру целог ансамбла, једноставним али маштовитим и ефикасним средствима.

**Награде за глумачка остварења додељују се:**

**Милану Васићу** за улогу Хлестакова у представи „Ревизор“, по делу Николаја Гогоља, у извођењу Народ-

ног позоришта Приштина, са седиштем у Грачаници. Васић је у овој улози показао високо умеће владања глумачком техником као и своју раскошну и заразну комичку енергију.

**Александру Радуловићу** за улогу Свиње у представи „Животињска фирма“, по тексту Јордана Цветановића, у извођењу Народног позоришта Пирот. У овој улози остварио је фасцинантно поистовећивање са бескрупулозним ликом директора фирме уз тачно и прецизно вођење токова глумачке игре.

**Жетици Дејановић** за улогу Маше у представи „Три сестре“, по драми Антона Павловича Чехова, у извођењу Позоришта „Бора Станковић“ из Враћа. Остварила је снажну глумачку експресију и узбудљив емотивни доживљај полазећи од тачне анализе унутрашњих токова лика. У целомити успешној представи она је носилац чеховљевског доживљаја света.

**Владимиру Милојевићу** за улогу Наратора у представи „Перикле“, по делу Вилијема Шекспира, у извођењу Шабачког позоришта. Вешто водећи маштовиту игру целог ансамбла, успео је да функцију наратије претвори у врхунски театарски чин, високом сценском артикулацијом и раскошном глумачком техником.

---

**Награда за најбољу сценографију додељује се Татјани Радишић и Стевану Бодрожи за сценографију у представи „Животињска фирма“, у извођењу Народног позоришта Пирот. Решење сценографије у овој представи је доказ да се и скромним али тачним средствима може остварити функционална визуелност. Концепт простора, као одлучујући елемент ове представе, омогућио је тачну догађајну атмосферу.**

**Награда за најбољу костимографију додељује се Јелени Стокући за костимографију у представи „Перикле“, у извођењу Шабачког позоришта. Пратећи концепт представе у духу пучког театра, костими Јелене Стокуће су, не само естетски обликовани, него су и мултифункционални што битно доприноси богатству и лакоћи глумачке игре.**

**Награда за најбољу оригиналну музику додељује се Владимиру Пејковићу за музику у представи „Фаренхајт 451“, Народног позоришта у Нишу. Оригинална ауторска музика, у духу минималистичке естетике, у највећој мери доприноси остварењу апстрактне атмосфере представе и на најбољи начин надрађује визуелни концепт и глумачку игру.**

**Награда за најбољег младог глумца додељује се Милошу Војновићу за улогу у представи „Перикле“, по делу Вилијема Шекспира, у извођењу Шабачког позоришта. Вешто и са лакоћом, успео је да, смењујући иронију и саосећање, у пуној мери досегне трагикомичну ди-**

мензију своје улоге као и целе представе.

**Специјална награда додељује се Народног позоришту Ужице за представу „Хроми идеали“, на основу драматизације Олге Димитријевић, према роману Милутина Ускоковића, у режији Златка Свибена. Народно позориште Ужице је овом представом остварило велики и захтеван продукцијски подухват, уз допринос колективне игре великог дела ансамбла ужичког позоришта, што у нашем савременом позоришном животу представља реткост.**

**Награда за најбољу представу специјалног програма додељује се представи „Где је нестао Хармс“ по комаду Миле Машовић Николић, у режији Ангелча Илиевског, у извођењу Народног позоришта у Нишу. Ова представа у свим својим елементима представља целовит и заокружен позоришни чин у коме се посебно истиче надахнута и дисциплинована колективна игра, на челу са младим Душаном Матејићем. Његова глумачка убедљивост и сценски артизам представљају мотор целе представе и доприносе њеном високом нивоу.**

Стручни жири Фестивала:  
Светозар Рапајић, редитељ,  
Дана Крљар, глумица  
Марија Калабић, сценографкиња

## Жири округлог стола критике у саставу

У саставу: Александра Гловацки, позоришни критичар, Ђорђе Јевтић, публициста и Слободан Савић, позоришни критичар, председник жирија, на завршној седници одржаној 20. маја 2016. године једногласно је донео следећу одлуку:

Награда округлог стола критике 52 Фестивала „Јоаким Вујић“ додељује се представи „Ревизор“, по тексту Николаја Васиљевича Гогоља, редитеља Маурисија Фареа, у продукцији Народног позоришта Приштина са седиштем у Грачаници.

### Образложење

Представа „Ревизор“ редитељски је промишљена, глумачки пластична. Са децентним референцама на савремени друштвени контекст, ова гротескна параболоа и брита друштвена сатира до сржи разобличава корумпираност и лицемерје братије локалних моћника јасно указујући на глобалну праксу постколонијалног света.

У Грачаници, 20. маја 2016.г.

Слободан Савић, председник жирија  
Александра Гловацки, члан  
Ђорђе Јевтић, члан



Након завршетка грачаничког издања „Јоакима Вујића“

## СВИ ЗАДОВОЉНИ, И ГОСТИ И ДОМАЋИНИ

После осам бурних дана и још више ноћи, у Грачаници је завршена велика смотре српских театарара, 52 по реду фестивал професионалних позоришта Србије „Јоаким Вујић“. На недавно изграђеној грачаничкој сцени, која је након одлуке Заједнице професионалних позоришта Србије да се на њој одржи ова велика театарска манифестација додатно дотерана и обogaћена неопходним техником, изведено је чак 13 представа. Њих су донели ансамбли десет позоришта јужно од Саве и Дунава. Од тога једанаест је учествовало у званичној конкуренцији, једно (новопазарско) у ревијалном делу, а једно (лазаревачко) је као специјални гост заговорило вечерас фестивал. Најбољима су вечерас, уз поновне аплаузе публике, уручене награде Фестивала а након тога у њихову част је Театар пулс из Лазаревца извео представу „Дрита“.

Општи је утисак, а то показују и наше мини анкете са публиком и учесницима, као и оцене које су се чуле у разговору за округлим столом са ствараоцима, да је овогодишњи позоришни фестивал „Јоаким Вујић“ био веома успешан и да је све што се на њему и околу њега збивало било више од свих очекивања. Задовољни су сви, и учесници, и гости, и публика и домаћини, односно организатори.

Учесници напросто нису очекивали да ће у Грачаници, на њеној тек пре нешто више од годину дана технички изграђеној и професионално оформљеној сцени наћи све потребне услове за извођење својих представа; као гости нису очекивали да им буду обезбеђени тако солидни услови и у Дому културе Грачанице, у хотелима и мотелима где су били смештени, у ресторанима, на улици, свуда.

Домаћини су још задовољнији јер су успели да први пут буду организатори тако велике културне и сценске манифестације која је, у околностима и у времену у којима је одржана, дошла као дар са неба. Као својеврсна благо-



дат, како су истицали многи гледаоци.

Као мелем на већ деценијама мучено тело косовскога српскога бића. И посебно, као још једно, до сада највеће и најзначајније сценско, културно бу-гатство.

Све то спојено заједно остаје, посебно за средину где се десио, као још један велики догађај, као још један изузетан не само културни, већ и национални чин, и, напоокон, као једно велико искуство, драгоценост за будући рад овдашњих културних институција. Посебно грачаничког Дома културе и Народног позоришта Приштине које је у Грачаници нашло не само своју сталну сцену већ и своју душу.

### ВИСОК КВАЛИТЕТ ФЕСТИВАЛА

На грачаничким даскама је минулих дана приказана читава палета разноврсних позоришних игара које су се између два „Јоакима“ збивале и збивају на театарским сценама Србије. Жири и публика су видели безмало све форме позоришног исказа, почев од

класике, преко иновираних класичних приступа обогаћених новим елементима сценске игре, до риалитија; од камерних представа са скромном сценографијом и глумом која је на ивици професионалног, али и великих ансамбл представа са врхунском глумом, бројним актерима, масовном сценографијом, необичним костимима, богатом музиком и светлосним ефектима.

Према компетентним запажањима, од једанаест представа у званичном такмичарском програму, који је био подељен на Главни и Специјални, више од половине је било врло добрих, које су могле да понесу највиша признања. Неке су их и понеле а друге је и публика издвајала као најбоље. Уосталом, и на следећим странама фестивалског билтена могу се прочитати шта су о томе написали или рекли како веома компетентни саговорници, тако и гледаоци.

Грачаничко издање традиционалног Фестивала професионалних позоришта Србије, који више од пола века проноси име оснивача првог српског позоришта, обогаћено је представљањем



књижевних дела истакнутих театарских делатника, трибинама и свакодневним разговорима за „округлим столом критике“. И, да будемо нескромни, овим фестивалским билтеном који је такође добио високе оцене мериторних стручњака, али и обичних гледалаца.

И најзад, а можда је требало да буде на почетку, овдашња публика је показала не само истанчан однос према глумцима и свим актерима у целини, већ и потребно позоришно знање и културу, која се нимало не разликује од оне у градовима са дугом позоришном традицијом. Овдашњи љубитељи позоришта, највећим делом из Грачанице, али је међу њима било оних који су долазили чак из северног дела Митровице, су сваку представу награђивали дугим аплаузима, оне најбоље и повицима и враћањем на бис. То је за учеснике и госте Фестивала било неочекивано и пријатно изненађење. Речју, одушевљење нису крили ни гости ни домаћини, ни учесници и организатори.

### **ГРАЧАНИЧКИ ПОЗОРИШНИ АМАТЕРИЗАМ ПОДЛОГА ЗА ПРОФЕСИОНАЛИЗАМ**

За домаћине пак, бројност и коректност публике није било никакво изненађење, с обзиром на то да се позоришне представе и извесна позоришна делатност у Грачаници негује безмало пола века. Наиме, не рачунајући неке раније дилетантске представе, прва озбиљнија представа коју су припремили млади из Грачанице изведена је 1967, а следеће године основано Културно-уметничко друштво „Симонида“ у коме је Драмска секција била најјача. Већ три године касније грачанички позоришни аматери учествовали су на ФЕДРАС-у у Малом

Црнићу и освојили друго место. Деценију потом Драмска секција „Симонида“ прерасле је у Аматерско позориште „Јанићије Поповић“, прво сеоско аматерско позориште на Косову и Метохији.

Изводећи махом домаће писце грачанички позоришни ентузијаста су постепено изграђивали и себе и публику. У међувремену су у Грачаници ти исти људи покренули и друге манифестације, доводили српске књижевнике и глумце из Приштине. Пре нешто више од годину дана основана је дечја група АП „Јанићије Поповић“ која је припремила три представе коју је видело око 15.000 гледалаца у српским срединама на Косову али и на гостовањима на дечјим фестивалима у Суботици, Котору и другим градовима.

Са премештањем школа и других институција из Приштине у Грачаницу стигле су нове генерације, које са својим учитељима чине овај друштвени и културни миље богатијим.

Премештањем Српске драме народног позоришта Приштине у Грачаницу и доласком једног броја стваралаца прогнаног из свог града, кренуо је и прави позоришни и културни живот који је израстао на већ проклијалом семену што суга засадили грачанички ентузијаста.



## Политика, по-етика и естетика

Овај фестивал показује да су Косово и Метохија, у културном смислу, средиште Србије, рекао је на отварању Марко Ђурић, директор Канцеларије за Косово и Метохију. Нема сумње да је одржавање Фестивала "Јоаким Вујић" у Грачаници, подједнако културни и позоришни, колико и друштвени и политички чин.

Али, то нема ама баш никакве везе с присуством високих државних чиновника на отварању. Стара је истина да је центар тамо где се нешто догађа, а да је провинција духовни, а не географски појам.

Јоаким у Грачаници позоришна је субверзија пар екселанс и у складу је с језиком и изразом савременог, друштвено одговорног позоришта, а не са званично прокламованом државном политиком. Наиме, политичност савременог позоришта не огледа се у ономе шта се говори на сцени, већ у начину како се то говори.

Представе изабране у овогодишњу селекцију, безмало без изузетка, погађале су у срж горућих друштвених, социјалних и политичких проблема овог накарадног, постколонијалног, постцивизацијског доба лишеног било какве емпатије за појединца изгубљеног у свету где су врховни богови новац и профит, подједнако као и у сопственој усамљености, отуђеног и од себе и од других.

Ако трагом гносеолошко-онтолошке дилеме има ли живота после смрти хипотетичко питање гласи има ли позоришта у Србији изван такозваног београдског круга двојком, онда је одговор више него потврдан. Наравно,



уколико судимо на основу представа које смо видели у два фестивалска програма.

Упркос финансијским недаћама, бекетовском закону о јавним набавкама глумаца и других позоришних стваралаца, упркос ингорантском односу бирократских апостола буџетских опипљака које позориштанци и други изводљачи културних радова пабирче око трулог државног стабла, србијанска позоришта показују невероватан виталитет. Тај се виталитет пре свега огледа у естетици и позоришној поетици и једино што нам преостаје јесте да верујемо да није реч о изненадном здрављу болесника пред неумитну смрт.

52. фестивал професионалних позоришта Србије протекао је у доброј атмосфери, уз садржајне, аргументоване и полемички интониране разговоре за округлим столом, подједнако као и у позоришном бифеу, уз бројне пратеће програме, оперважен љубазношћу, гостопримством и предусретљивошћу домаћина.

Слободан Савић

## НАЈДУЖА И НАЈСЛОЖЕНИЈА ПРЕДСТАВА ФЕСТИВАЛА

Седми фестивалски дан али и две последње ноћи биле су у знаку Ужичана, њихове веома добре и целовите представе, огромне сценографије, бројних костима и њихових дивних речи захвалности организатору на пријему. И, наравно, јаке кише која је фестивалске дане пратила редовно.

Сигавши дан пре због изузетно захтевне сценографије, техничко особље Народнoг позоришта из Ужица је читаву ноћ и цео јучерашњи дан намештало сцену, да би је ноћас целе ноћи скидали и товарили у камион за повратак.

У том међувремену, синоћ су ужичани извели по трајању најдужу, а по броју глумаца, поменутој сценографији, костимима, музици и другим елементима најсложенијој представи виђеној на Фестивалу.

Представу, која је добила Специјалну награду жирија Фестивала, режирао је гост из Загеба Златко Свибен, сценографију осмислила Маријана Зарић, ликовност сценског простора дала Радојка Веселиновић, кореографију и сценске покрете Петра Блашковић, композитор је Дарко Хајсек, видео рад је дело Дејана Парлића, а светлосни Радета Стаменковића.

У представи игра 12 глумаца, од којих главни лик „Чедомира Илића тумачи Вахидин Прелић а његову неостварену љубав Ивана Павићевић Лазић.

Публика је актере ове представе, рађене поделу „Чедомир Илић“ првог српског модерног романсијера Милутина Ускоковића, наградила уистину дугим аплаузом враћајући глумце више пута на просценијум.





„Хроми идеали“, Златко Свибен - Народно позориште Ужице

## Представа великих амбиција

Последња представа овогодишњег 52. Фестивала „Јоаким Вујић“, „Хроми идеали“ Народног позоришта из Ужица је према уводној речи позоришног критичара Слободана Савића „врло захтевна“ и то у неколико нивоа, од кореографије, читаве сцене која се спремала током целог дана, до захтевности према глумачком ансамблу. Ради се о представи која је, не само велика ансамбл представа, већ има и велике промене у костимима, светлосни дизајн, па све до редитељских формалних захтева, па до падања кише. Ови услови су захтевали и прилагођавање, јер ужичко Позориште има дубљу сцену, бољу техничку опремљеност“. Он је затражио од ансамбла да каже како су се снашли са овом сценом додавши да је „предства рађена са великом амбицијом“. Доста је времена и труда уло-

жено да би она изашла пред публику и на њој је рађено пет месеци што је за велику похвалу, јер се данас обично све ради на брзину. То је једна озбиљност у послу, о томе је овде већ било речи када је Нишко позориште у питању. И тамо је била врло озбиљна сарадња писца и младог редитеља.“

Одговарајући на питање зашто је узет овај текст Милутина Ускоковића, уметнички директор Немања Ранковић је одговорио да се „ради о творцу првог савременог српског романа и да је рађена драматизација његовог романа „Дошљаци“, одредили смо се да се представа зове „Хроми идеали“, јер је првобитно Милутин Ускоковић роман „Чедомир Илић“ назвао тако.“ Он је истакао да Ужичко позориште негује домаће писце и има праизведбе на свом репертоару, а и стогоришњица смрти



писца Милутина Ускоковића је била још један од повода за то што је он репертоару. Није се било лако одлучити „у ком правцу треба повући представу. Када је пре неколико година спроведена анкета међу Ужичанима, шта би то, поред онога што ми већ имамо, они желели да гледају. Око осамдесет одсто се изјаснило да би желело да види неки вид музичког театра, да не кажем мјузикла. На жалост ми смо мало сиромашно позориште које баш не може да испуни те захтеве. Из разговора са Златком Свибеном дошли смо на идеју да правимо неко музичко сценско дело, имамо и оригиналне сонгове, па смо готово на ивици право мјузикла.“

Директор Зоран Стматовић је нагласио да не треба причати о захтевности представе, јер је то споредна ствар и да не би требало очекивати да се сада иде у Ужице да би се гледала ова представа. „Ја сам поносан што смо ми овде, желимо да чујемо шта је то важно и уметничко у представи“.

Слободан Савић је закључио да су глумци одлично урадили своје задатке нагласивши да су музички захтевни делови, на ивици оперског или оперетског, појачавали драмску ситуацију:

„Сонг „Лажете ви“, у сцени са таштом је пример оперски захтевног певања који појачава ту драмску ситуацију.“

Глумица Ивана Павићевића Лазић је истакла: „Мени се први пут после факултета догодило као да апсолутно ништа не знам и као да је потпуно један нови свет отварам. Са Свибеном је то била једна врста школе, зато смо га једно време звали, у шали - професор. Он је заслужан за грађење лика јер иде до таквих детаља, па се отуда јавља наратија, сећање, садашњост, машта... Не постоји ни један човек ког сам срела, да не постоји ни једна идеја за коју он не



може да смисли начин реализације. Била је то једна одлична школа.“

Глуцац Вахидин Прелић је подвукао да је у тих пет месеци рада „био више Чедомир Илић, него Вахидин Прелић, али се нисам убио.“

Лик Зарије, пријатеља Чедомира Илића, има директне алузије на песника Владислава Петковића Диса тумачи Немања Хаџи Јовановић који сматра да је Чедомир Илић заправо Милутин Ускоковић. „За оне који су читали роман, или за оне који ће га читати Илић се убија пуцањем у срце, за мене је било важно да он од почетка воли воду да је луд за водом. На крају је несрећно и завршио својом вољом у води Косанице код Куршумлије, оставивши својој жени прстен, кравату и писмо.“

Као посебна тема на Округлом столу се разговарало о одличним костимима, њиховом великом броју и сведеној естетици.

Редитељ представе Златко Свибен није могао да дође јер је заустављен на Аеродрому „Адем Јашари“ у Приштини. Код себе није имао пасош већ личну карту са којом може путовати у земље Европске уније и централну Србију, али му није дозвољено да уђе на Косово.

Ж.Р.



**Јована Маринковић, студент:**

Одушевљена сам, импресионирана, мислим да ћу још дуго бити под утиском. За мене један неприкосновени догађај, генерално. Морам да кажем да су моји фаворити убедљиво глумци шабачког народног позоришта, али су ми се и остале представе јако допале. Све похвале!

**Соња Костић, радник:**

Предивно! Мислим да ће се о овом фестивалу дуго причати у Грачаници, јер култура се лаганим али сигурним кораком враћа у нашим срединама, а то је нешто што је јако добро и витално. Све похвале за представе, глумце, организаторе, све је на веома завидном нивоу.

**Невена Недељковић, студент:**

Представа је била одлична! Велика је част видети оволико професионалаца на једном месту. Уживала сам заиста, и ово је велика ствар која ће имати утицаја и на омладину, што је јако добро, јер како видим има доста младе публике, а уметност је један од сегмената који је јако битан за опстанак и останак српског народа на Косову и Метохији.

**Срђан Костић, члан ансамбла „Венац“:**

Ја као човек који сам део културе овде у Грачаници, трудио сам се да пропраћим све представе колико су ми моје обавезе дозвоиле, јер је репертоар заиста одличан. Сматрам да је ово велика благодат како за нас публику, тако и за наше позориште. Мислим да је за Грачаницу јако битно да се фестивали налик „Јоаким Вујић“ што чешће организују јер осетимо градску средину и то да смо присутни у свету културних дешавања у Србији. Представа Хроми идеали је круна овог фестивала. Права представа за крај.

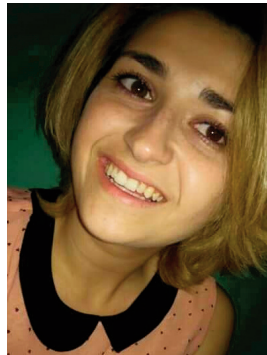
**Александра Цуцић, глумица:**

Мени је драго да што се наше позориште изборило да се фестивал одржи у Грачаници. Што се тиче представе, мислим да је била одлична, и уопште ми није сметало што је трајала три сата, једна нова форма, и једноставно представа која се ретко виђа. Пуно труда, пуно рада, једна дивна романтична прича.



**Милица Јовановић, студент:**

Вечерашња представа “Хроми идеали” је била одличан спој добре глуме, вокалних способности глумца, нестварне сценографије, одличне режије! Лепу поруку нам даје представа, како је то материјално и физичко задовољство краткотрајно и тренутно, а она искрена љубав у човеку нас прати до смрти. Свидело ми се и то што је почетак и крај представе иста сцена. Почетак заправо представља крај, а крај нас води до почетка.

**Марија Васић, студент:**

Много је лепо да се овако нешто дешава у Грачаници, људи осете полет културе која убија досадну свакодневницу. Публика има прилику да види нешто лепо и корисно. Волела бих када би овакви фестивали били учестали код нас. Задња представа ме је одушевила! Јако су ми се свидели делови где је читана поезија Владислава Петковића Диса која би употпунила дату сцену. Такође визуелни и звучни ефекти који су нам дали тако реалан утисак. Дивно заиста!

**Аксел Рејтер, правница:**

Много представа, много разиграних сценографија, костима, интерпретација, заиста сам одушевљена културом у Грачаници! Мислим да је на завидном нивоу. Јако добра идеја да се поред представа програм допуни музичким концертима, и промоцијом књига. Позоришта која долазе широм целе Србије могу да виде да има много културе овде у Грачаници, не само на пољу позоришта, већ и сликарства, музике...

**Драгутин Дангубић, ученик:**

Много волим овакве представе, а највише ме је одушевила сценографија која је била врхунска. Све у свему јако ми је жао што се све ово завршава а таман сам се уклопио у сву ову причу. Поздрављам особље које је јако љубазно, све је било лепо.

**Иван Стојковић, организатор:**

Што се тиче организације Фестивала, све је протекло у најбољем реду. Трудили смо се да све буде како ваља и како је потребно. Наравно, наилазили смо на ситне проблеме, који се решавају у ходу. Хтео бих да похвалим све наше сараднике за сав уложени труд и да се захвалим учесницима и гостима на разумевању.

---

По роману Милутина Ускоковића  
**ХРОМИ ИДЕАЛИ**  
Драматизација Олга Димитријевић  
Режија Златко Свибен  
Народно позориште Ужице

## ЖИВОТ У СЕНЦИ ПОЛИТИКЕ

Милутин Ускоковић је писац из Ужица, један од неколицине представника грађанског романа код нас, које послератна народна власт гура на маргину. Парадоксално, јер Ускоковић управо, у идеолошком смислу, фаворизује начин мишљења који би социјалистима требало да је близак.

Љубавна прича између двоје београдских студената на самом почетку 20. века, са једнаким револуционарним идеалима, бива онемогућена младићевом издајом, његовим уласком у буржоаску породицу преко

брака без љубави. Причу је драматургиња Олга Димитријевић у широким замасима поделила на низ сцена - преломних догађаја, у којима се животни преокрет Чедомира Илића, младог социјалисте, постепено одвија, психолошки прецизно изнијансирано и мотивисано, у снажном тумачењу Вахидина Прелића.

За разлику од њега, Вишња је непоколебљива, а Ивана Павићевић Лазић је игра као лепу, занимљиву и освешћену младу жену, боркињу за женска права, прототип савршене еманципо-





ване младе интелектуалке тог доба.

Осим ове мелодрамске линије, драма има јак социјални набој, даје живу слику друштвених односа и београдског живота од пре једног века, и то кроз добродостојећу грађанску породицу, сиромашне студенте из провинције и боемско-уметнички слој.

Редитељ Златко Свибен представу режира као музичко-драмски спектакл, визуелно атрактиван. Богата сценографија, конструктивистичка али барокно препуна детаља, снажно сенчење светлом, дискретно коришћење видеа у циљу јачег доживљаја атмосфере, стилизован покрет који прелази у плес, сонгови који су оперетске арије, таблои, шетња кроз време, заустављање радње и коментарисање - све су то снажна театарска средства која граде моћну магију, кроз читав први чин. У другом чину та се средства умножавају, радњу прекидају флеш бекови, али и коментари из будућности самих ак-

тера, доста је Дисове поезије, па опет плеса и арија у све дисонантним оркестрацијама, психолошких пауза у одсудним тренуцима - што умногome успорава радњу. Стилизација такође у другом чину зна да пређе у илустрацију, као - на пример - у сцени у којој Вишња чита мајчино писмо, док се око ње вије девојачко коло, уз фрулицу и напев "Ој Мораво, ој Мораво..."

Социјална прича све више бледи, она љубавно мелодрамска добија примат, истина све у сенци портрета Александра Обреновића, онога којег ће убити 1903. године, када ће се у Србији све променити.

А ово је година 1900. И ликови ништа не слуте. Како то обично бива.

**Александра Гловацки**

## "50 ГОДИНА ЈОАКИМА"



Представљање монографије "Пола века Јоакима" аутора Дејана Пенчића Пољанског одржано је синоћ у Дому културе у Грачаници у оквиру пратећег фестивалског програма "Књижевници театра".

Професор Факултета драмских уметности у пензији Светозар Рапајић истакао је на представљању монографије, да позоришта у Београду и Новом Саду прати штампа, телевизија док су позоришта јужно од Саве и Дунава далеко мање су у фокусу јавности, тако да су овакве врсте књига драгоцене. Аутор монографије Дејан Пенчић Пољански је вредни хроничар позоришног живота у Србији, сматра професор, јер је више од пет деценија вредно пратио позоришна догађања у Београду, Војводини и у

Србији јужно од Саве и Дунава, посебно на Фестивалима.

- Фестивал "Јоаким Вујић" припада најважнијим српским фестивалима и ова монографија даје легитимитет српском позоришту јужно од Саве и



Дунава. Подиже критеријуме и упознаје нас са позориштима у којима се вредно и мукотрпно ради, са мало пара, са малим платама, неретко у тешким условима, а која ипак постижу вредне резултате. У монографији се налазе драгоцене подаци о глумцима, представама, наградама, о појединим позориштима, о свему што он јесте током свих ових година, рекао је професор Рапајић и замерио што монографија нема увод који би објаснио развој овог фестивала, његову важност и слично.

Бранислав Недић директор крушевачког позоришта каже да му је драго што се погодило да су управо у Грачаници имали прилику да ову књигу представе јавности.

- Књигу смо припремали годину дана и желели смо да неке ствари сачувамо од заборавља. Ако немамо корене,

сећање и поштовање према онима пре нас, нећемо ни ми много вредети и нећемо дуго трајати. Заједница професионалних позоришта окупља 13 професионалних позоришта јужно од Саве и Дунава и као таква је изузетно значајан фактор у ширењу културе и уметности. Ово је био наш начин да се одужимо онима који су чинили 50 година нечега значајног у Србији, рекао је Недић.

Промоцији монографије "50 година Јоакима" присуствовао је велики број људи а поред поменутих гостију поздравили су их и о књизи причали и директори позоришта из Ужица и Приштине-Грачанице, Зоран Стаматовић и Ненад Тодоровић.

Ж.М.



## ПРЕДСТАВЕ НА ВИСОКОМ НИВОУ, ОРГАНИЗАТОРИ ПРЕВАЗИШЛИ СЕБЕ

- Сви ми који смо били у жирију 52. Фестивала професионалних позоришта Србије „Јоаким Вујић“ мислимо да су представе изведене на овом фестивалу на врло озбиљном нивоу, чак и на високом нивоу. Наравно, у том општем пресеку Фестивала имали смо јако квалитетних представа, нешто мањи број представа је био на нешто мањем нивоу, али има тога и на осталим фестивалима. У целини, врло смо задовољни и мислимо да је Фестивал био на врло солидном нивоу и ми смо представе гледали са задовољством. У том добром пресеку било нам је тешко да се одлучимо за награде, изјавио је за фестивалски Билтен редитељ Светозар Рапајић, професор глуме у пензији и члан жирија Фестивала „Јоаким Вујић“.

**Колико је овај фестивал значајан за позоришну уметност у Србији?**

- Фестивал „Јоаким Вујић“ је увек био значајан за позоришну уметност у Србији, јер он омогућава да се позоришта из такозваних мањих средина, из градова јужно од Саве и Дунава сретну, не само да се упознају већ и да упознају критеријуме других. Дакле, да се превазиђе нешто што постоји у свим позориштима и у другим делатностима, нека врста кућних критеријума у којима



се пореде са самим собом и да се у том упоређивању и сазнавању шта други раде ипак доспе до неких виших критеријума. С друге стране, мислим да је овај фестивал од великог значаја што се одржава у Грачаници, значајан из познатих разлога.

**Споменули сте Грачаницу. Какви су ваши утисци о месту одржавања фестивала, каква је ваша оцена о организацији Фестивала?**

- Ми у жирију смо често размењивали утиске о томе. Заједнички утисак је да организација фестивала заслужује све похвале. Наиме, ја сам често био и у другим жиријима на фестивалима у другим местима. И овде сам неколико пута наглашавао да на тим неким фестивалима у већим градовима, који имају фести-

валску традицију, који имају веће институције, који имају већу кадровску структуру и инфраструктуру, организовање оваквих фестивала је јако захтеван, велики подухват. А у овој ситуацији, у овој средини где не постоји никакво искуство, где је инфраструктура веома ограничена, где је кадровски потенцијал мали, у тим условима организатори Народно позориште Приштине и Дом културе Грачанице су превазишли сами себе и успешно одговорили овом компликованом задатку. Осим тога, сви људи из Грачанице били су веома предусетљиви и не само притјатељски расположени, него су се максимално трудили да реше сваки проблем који се појави и да помогну у свему што је потребно.

**Шта су основне карактеристике српске позоришне сцене данас и колико у томе има удела Фестивал „Јоаким Вујић“?**

-Тешко је рећи које су опште карактеристике позоришне сцене данас, не само код нас него и у свету. Зато што данас постоји нека врста позоришног плурализма, односно постоји истовремено неколико различитих и различито орјентисаних струја, праваца и тенденција. Тако нешто постоји и у српском позоришту. То је добро и то поздрављам, јер без обзира на оправдану кукњаву која се и овде чула, чињеница је да позориште увек преживи. Чињеница је да српско позориште никада није било у добрим односима, од 19. века па до данас. Позориште и глумци су један живац народ који увек нађе неку могућност да у свим недаћама опстане и да иде даље.

**Били сте професор на Факултету драмских уметности у Приштини, а данас имате прилику да гледате ваше бивше студенте на многим сценама у Србији. Како оцењујете њихов рад?**

-Данас имам прилику не само да их гледам него и да им додељујем награде. А гледао сам их ових дана и овде, у Грачаници. Чињеница је да до оснивања студија глуме у Приштини српска позоришта у провинцији, јужно од Саве и Дунава су била у врло лошој кадровској ситуацији, јер нису имали младих обучених глумаца. Били су принуђени да професионализују, да кажем, младе људе са улице, од којих су неки вероватно били даровити, неки су чак се доказали, али већина ипак није. Без обзира што изгледа да је глума неки лак посао, она је један од најтежих и најзахтевнијих послова који тражи одређену обуку. Свакој представи и сваком позоришту су потребни млади глумци, постоје младе улоге. Једно време, пре двадесетак година то је био нерешив проблем у српским позориштима у централној Србији. Међутим, оснивањем студија глуме у Приштини, а сада у Митровици, догодила се једна ренесанса у српским позориштима, јер су ти школовани, дипломирани глумци попунили ту празнину у кадровској ситуацији у српском позоришту. Мислим да су их просто препородили и да су и они један од разлога напретка српских позоришта.

А. Гуџић

## Реч о представи у част награђених

## ДРИТА ИЛИ ЉУБИЦА

После уручивања награда фестивала, вечерас ће у част награђених лазаревачки Пулс театар извести представу „Дрита“.

Реч је о представи насталој по мотивинма драме „Не плачи, Петра“ Стамене Миловановић, коју је адаптирала Даница Николић-Николић, а режирала Ксенија Крнајски.

Редитељка истиче да гледаоци не треба да очекују да ће видети ратну причу, нити доживети патриотску катарзу, јер је ово прича о освајању личне слободе жене. Јунаци ове приче су Срби и Албанци али само симболично јер то могу да буду и сви други, који као хероји и антихероји имају исте жеље и проблеме, само су путеви који воде до циља различити.

Како се наводи у пропратном материјалу, о драматичној љубавној причи „у којој се преплићу вечите теме жртвовања, патриотизма, части, избора и слободе, онда када право избора нема и када је сваки избор, заправо, неслобода“ (Наташа Илић).

Ликове у овој представи тумаче Ана Јовановић (Дрита/Љубица), Александар Маринковић (Бесим), Јасминка Хоџић (Бесарта), Перо Бјековић (Крешник), Александар Трмчић (Стеван), Јелена Цвијетић (Дара/Зана) и Ивана Недељковић (Смиља).





## СТРУЧНИ ЖИРИ

СВЕТОЗАР РАПАЈИЋ, РЕДИТЕЉ  
ДАНА КРЉАР, ГЛУМИЦА  
МАРИЈА КАЛАБИЋ, СЦЕНОГРАФИЊА

## СЕЛЕКТОР

МИЛЕНА БОГАВАЦ

## ВОДИТЕЉ ОКРУГЛОГ СТОЛА

СЛОБОДАН САВИЋ

## САВЕТ ФЕСТИВАЛА

ПРЕДСЕДНИК САВЕТА:  
НЕНАД ТОДОРОВИЋ - НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ ПРИШТИНА

ВОЈО ЛУЧИЋ - КЊАЖЕВСКО-СРПСКИ ТЕАТАР КРАГУЈЕВАЦ  
СТАНИСЛАВ ГРУЈИЋ - НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ ЛЕСКОВАЦ  
ИВАН ВУКОВИЋ - НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У НИШУ  
ЗОРАН КАРАЈИЋ - ШАБАЧКО ПОЗОРИШТЕ  
ЗОРАН СТАМАТОВИЋ - НАРОДНЕ ПОЗОРИШТЕ УЖИЦЕ  
БРАНИСЛАВ НЕДИЋ - КРУШЕВАЧКО ПОЗОРИШТЕ  
ДАВОР МАРУШИЋ - ПОЗОРИШТЕ ТИМОЧКЕ КРАЈИНЕ  
“ЗОРАН РАДМИЛОВИЋ” ЗАЈЕЧАР  
ГРАДИМИР ФИЛИПОВИЋ - НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ ПИРОТ  
СРЂАН ЈОВАНОВИЋ - ПОЗОРИШТЕ “БОРА СТАНКОВИЋ” ВРАЊЕ  
МИОДРАГ ДИНУЛОВИЋ - КРАЉЕВАЧКО ПОЗОРИШТЕ  
АНЂЕЛА МАРИЋ - РЕГИОНАЛНО ПОЗОРИШТЕ НОВИ ПАЗАР  
ИВАНА НЕДЕЉКОВИЋ - ПУЛС ТЕАТАР ЛАЗАРЕВАЦ

## НАГРАДЕ

- НАГРАДА ЗА НАЈБОЉУ ДРАМСКУ ПРЕДСТАВУ У ЦЕЛИНИ
- НАГРАДА ЗА НАЈБОЉУ РЕЖИЈУ
- НАГРАДА ЗА ГЛУМАЧКО ОСТВАРЕЊЕ
- НАГРАДА ЗА НАЈБОЉУ СЦЕНОГРАФИЈУ
- НАГРАДА ЗА НАЈБОЉУ КОСТИМОГРАФИЈУ
- НАГРАДА ЗА НАЈБОЉУ ОРИГИНАЛНУ МУЗИКУ
- НАГРАДА ЗА НАЈБОЉЕГ МЛАДОГ ГЛУМЦА
- СПЕЦИЈАЛНА НАГРАДА
- НАГРАДА ОКРУГЛОГ СТОЛА КРИТИКЕ

БИЛТЕН ФЕСТИВАЛА  
број 7

УРЕДНИК  
Ђорђе Јевтић

САРАДНИЦИ  
Маја Тодић  
Милан Танасковић  
Милица Ничић  
Љубица Буцић  
Јелена Ђорђевић

ФОТОГРАФИЈА  
Никола Илић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКА ОПРЕМА  
Александар Ракочевић  
Милан Танасковић  
Горан Аврамовић

Одржавање 52.  
Фестивала професионалних  
позоришта "Јоаким Вујић"  
подржали су

Канцеларија за  
Косово и Метохију  
Владе Републике Србије

Министарство  
културе и информисања  
Владе Републике Србије

Општина Грачаница

52. ЈОАКИМ ВУЈИЋ

